

ARANYKAPU

„... ha úgy érezzük, hogy valaki őszintén elfogad olyannak,
amilyen vagyok, akkor máris hajlandó vagyok elmozdulni:
elgondolkozni, hogyan szeretnék megváltozni, fejlődni, mássá válni,
még inkább azzá, amivé válnom csak lehetséges.”

(Thomas Gordon)

**ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM
2016**

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	3
II. Gyermekkép, óvodakép, a nevelés alapelvei, célkitűzései	5
III. Az óvodai nevelés feladatai	6
1. A program nevelési céljai	6
2. Legfőbb alapelveink:	7
3. Nevelési feladatok	7
3.1. Ézelmi nevelés és szocializáció	7
3. 2. Egészséges életmódra nevelés	9
3. 3. Anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása	9
IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei	11
1. Személyi feltételek	11
1.1. A pedagógus, mint kulcsszereplő	11
1.2. A dajka, pedagógiai asszisztens, mint a nevelőmunkát segítő pedagógiai ismeretekkel és szakismeretekkel rendelkező dolgozó	12
2. Tárgyi feltételek	12
3. Az óvodai élet megszervezése	13
3.1. Óvodánk napirendje	13
3. 2. Óvodánk hetirendje	14
3. 3. A fejlődés nyomon követésének dokumentumai	14
3. 4. Az óvoda kapcsolatai	16
3. 5. Gyermekvédelem az óvodában	17
V. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	21
1. A játék	21
2. Vers, mese	22
3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	23
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	24
5. Mozgás	25
6. Külső világ tevékeny megismerése	26
7. Munka jellegű tevékenységek	27
8. A tevékenységben megvalósuló tanulás	28
VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	30
VII. Az óvoda ünnepei, hagyományai, programjai	34
IX. Az óvoda eszközjegyzéke	36
Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszerelésről	36

X. Legitimációs záradék	48
XI. Irodalomjegyzék.....	49
MELLÉKLETEK.....	50

I. Bevezetés

Az óvoda adatai

Az óvoda neve: Aranykapu Óvoda

Az óvoda címe: 4242 Hajdúhadház, Bercsényi út 23.

Az óvoda telefonszáma: 06-52-583-068

Weboldala: www.aranykapuovoda.hu

OM azonosító száma: 30842

Fenntartó: Hajdúhadház Város Önkormányzata

Óvodai csoportok, férőhelyek száma:

Óvodánkban 6 csoportban 150 férőhely van.

A programmódosítást benyújtotta:

Intézményvezető

Hajdúhadház, 2016. március.17.

Óvodánkban vegyes összetételű csoportokat alakítottunk ki. Együtt neveljük a 3- 6 - 7- éves gyerekeket. Azt valljuk, hogy ez a szervezeti forma biztosítja a leghatékosabb lehetőséget céljaink megvalósításához.

Programunk az alábbi alapelvek tükrében készült:

- gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása,
- az emberi jogok és a gyermekjogok, alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása,
- az egyenlő hozzáférés biztosítása,
- az óvodapedagógus széles körű módszertani szabadságának érvényesülése.

A Köznevelési Törvény óvodára vonatkozó paragrafusa szerint:

„...a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – gondoskodás és különleges védelem illeti meg;”

„...a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.”

Gianfreco Zavalloni: A gyermekek természetes jogai:

- A szabadidőhöz való jog
- Az összeköszölődáshoz való jog
- A szagláshoz való jog
- A párbeszédhez való jog
- A kéz használatához való jog
- A jó kezdethez való jog
- Az utcához való jog
- A vadonhoz való jog
- A csendhez való jog
- Az árnyalatokhoz való jog

A program törvényi háttere:

- Az ENSZ Gyermek Jogairól szóló Egyezménye: 1989. november 20.
- Gianfreco Zavalloni: A gyermekek természetes jogai
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC: törvény,
- A 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról,
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról,
- A 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos Alapprogramjáról
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény

- 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról,
- Alapító Okirat,
- helyi rendeletek,
- intézményi határozatok.

II. Gyermekkép, óvodakép, a nevelés alapelvei, célkitűzései

Az óvodáskorú gyermekek nevelésének **elsődleges színtere a család**, az óvoda tehát a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig. Tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja a gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba - a kiskorús kora- való átlépés belső, pszichikus feltételei.

A nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével (ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

Nevelésünk „gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerül a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.”

Pedagógiai szemléletünk központjában mindenkor a gyermek áll.

Szeretnénk, hogy gyermekeink:

- érdeklődők, kreatívak, kiegyensúlyozottak, derűsek legyenek,
- egyéni képességeikkel, értékeikkel legyenek tisztában, keressék azokat másokban is,
- nagyfokú toleranciával rendelkezzenek, a másságot előítéletek nélkül fogadják el,
- testileg, lelkileg, szellemileg egészséges személyiségű gyerekekké váljanak.

Óvodaképünk:

Nevelésünk alapja: szeretet, bizalom feltételek, előítéletek nélkül.

Célunk olyan óvodai élet megszervezése, melyben:

- befogadó attitűd szemlélet jellemzi nevelésünket, azaz nyitottak vagyunk a családok felé és tágabb környezet felé egyaránt,
- a hátránycsökkentő pedagógiai attitűd természetes számunkra, mellyel az esélyegyenlőséget biztosítjuk minden gyermek számára,
- biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét,
- a gyermeki személyiségnek és fő tevékenységének, a játéknak és azon belül a szabad játéknak maximális tisztelete jellemzi mindennapi munkánkat,
- a gyermeki személyiséget nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, érzelmi biztonság veszi körül, mely a bizalom kialakításának, kialakulásának elengedhetetlen feltétele,
- a képességek, ismeretek fejlesztéséhez, fejlődéséhez biztosítjuk a széleskörű tapasztalatszerzést, a változatos élményszerzés lehetőségét, melyekkel közvetett módon segítjük az iskolai beilleszkedést,
- alapszemléletünket a környezettudatos szemlélet hatja át,
- igazodunk a gyermek egyéni képességeihez, készségeihez, mely a képességfejlesztés és tanulásszervezés alapja.

III. Az óvodai nevelés feladatai

1. A program nevelési céljai

A gyermekek fejlettségének, adottságainak, alapvető testi-lelki szükségleteinek megfelelően kiemelt céljaink:

- az érzelmi biztonság burokszerében individualizálva szocializálás, valósuljon meg az egyéni eltérések, másság értéként történő megközelítése, a bizalmon, teljes elfogadáson alapuló identitástudat-alakítás, szocializálás,
- az egészséges életmódra nevelés illetve az egészség-megőrzési szokások megalapozása, alakítása,
- anyanyelvi és értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása,

- a környezettudatos magatartás kialakításához, a környezet védelméhez, megóvásához és fenntarthatóságához kapcsolódó szokások alakítása.

2. Legfőbb alapelveink:

- gyermek és tevékenység központúság,
- integrált/befogadó nevelés,
- egyéni képességekre épülő differenciált fejlesztés,
- egyéni eltérések értéként történő elfogadása.

3. Nevelési feladatok

3.1. Ézelmi nevelés és szocializáció

Az óvodás gyermek alapvető szükséglete az ézelem, mely szubjektív állapotát illetve a környezetéhez való viszonyát fejezi ki. Megnyilvánulásait, tevékenységéit, a felnőttekhez és a társaihoz való viszonyát ézelemei erősen befolyásolják.

Óvodánkra jellemző az ézelemi biztonságot nyújtó szeretetteljes, kiegyensúlyozott családias légkör. Meggyőződésünk, hogy az ézelemek ösztönző erejére építve vagyunk leghatékonyabban a gyermek személyiségének fejlesztésében. A feltétel nélküli, bizalommal teli szeretetteljes gyermek-óvónő, gyermek-dajka illetve gyerekek közötti kapcsolatra alapozva tudjuk programunk célkitűzéseit, feladatait gyermekcentrikusan, élményszerűen, minden pozitív, ösztönző energiát felszabadítva megvalósítani.

A gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, a figyelmesség) és az akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődése, szokás és normarendszer megalapozása.

Lehetőséget biztosítunk a gyermeki nyitottságra alapozva a szűkebb és tágabb környezet megismerésére, ezáltal a szülőföldhöz való kötődés alapozása válik valóra.

Az óvoda dolgozóinak kommunikációja és bánásmódja minden helyzetben és mindenkor modellértékű, mely áthatja a gyermek-gyermek és a gyermek-felnőtt kapcsolatot is, mintát ad egymás feltétel nélküli elfogadásához, a különbözőségeekben rejlő pozitívumok elismeréséhez. Megfelelő szakemberek bevonásával ebben az óvodai környezetben biztonságban ézik magukat és optimális fejlődésük is megvalósul a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, halmozottan hátrányos helyzetű, hátrányos helyzetű valamint kiemelkedő képességű gyerekeknek is.

A gyermeki önkifejezésnek teret adó szemléletünk megnyilvánul az önérvényesítő törekvések támogatásában, tevékenységek szervezésében, az óvodai élet minden szegmensében.

Hagyományokon alapuló beszoktatási rendszerünk is az ézelemi biztonság megalapozását szolgálja. Fontosnak tartjuk, hogy már az óvodába lépés előtt megismerkedjünk a gyermekkel, a családjával.

Már a beiratkozás alkalmával közvetlenül, barátságosan fogadjuk a gyermekeket és a szüleiket, rövid ismertetőt adunk intézményünkéről. Megismerkedhetnek óvodánkkal, bepillantást nyerhetnek a csoportok életébe, találkozhatnak az óvoda dolgozóival.

Minden tavasszal a nyílt nap alkalmával várjuk a leendő óvodásokat és szüleiket.

A szülővel történő megbeszélést követően, a gyermek egyéni szükségleteinek megfelelően fokozatosan szoktatjuk be az óvodai környezetbe. A vegyes összetételű csoportoknak

köszönhetően ezt a folyamatot nagymértékben segítik a régi gyermekeink, akik mindig csodálatos empátiával fogadják az új tagokat.

A csoportszobában és a hozzá tartozó helyiségekben szabadon mozoghatnak, így kialakul az otthonosság érzete. Bár az óvodai csoportok hasonló elvek alapján szerveződnek, mégis van eltérő szokásrendszer, jelrendszer, különböző tárolóhelyek, ez mind a csoport összetartozását mélyíti. A beszoktatás idején, de később is behozzák a gyermekek kedvenc könyvüket, játékaikat.

Elfogadjuk a nevelésben család elsődlegességét, tudjuk azt, hogy a család az elsődleges szocializációs színtér, amely a gyermeket formálja. A családi hatások spontán módon közvetítik a társadalmi normákat, szabályrendszereket. Az óvoda, mint másodlagos szocializációs színtér meghatározó jelentőségű. A szocializációs teret kiszélesíti, tudatosan képes azokat a nevelő hatásokat meghatározni, amelyekkel közvetíteni lehet az együttműködés és a társas érintkezés elemi formáit. A szocializáció különböző szerepekre készít fel, kulturális, viselkedési módozatok bensővé tételét teszi lehetővé.

Feladataink:

- ismerjük meg a gyermeket már az óvodába lépés előtt,
- az egyéni igényeknek megfelelő, folyamatos beszoktatás,
- a gyermeknek kedves, érzelmi biztonságot nyújtó játéknak biztosítsunk állandó helyet,
- a szülőkkel a beszoktatás ideje alatt legyünk fokozottan toleránsak, tájékoztassuk a napi eseményekről,
- ismerjük meg a gyermek személyiségét, legyünk el-és befogadóak, érzelmi megnyilvánulásai folyamán,
- egyéni szükségleteiből kiindulva, képességei és haladási tempójához igazodva fejlesztjük érzelmeit,
- dramatikus játékok segítségével fejlesszük érzelmeit, akarat tulajdonságait,
- érzelmeinket mindig hitelesen közvetítjük a gyermek felé.
- a szabályokat úgy alakítsuk, hogy a gyermekek meg tudjanak felelni az elvárásoknak,
- a gyermek ismeretében értsük meg viselkedését, érezzük át helyzetét,
- alakítsuk ki és alapozzuk meg a természetes társas érintkezés és magatartásmódok szabályait,
- neveljük gyermekeinket mind a magyar, mind a roma kultúra értékeinek megismerésére, megbecsülésére, az egymás iránti nyitottságra,
- biztosítsunk lehetőséget a gyermek önkifejező, önérvényesítő törekvéseire,
- segítsük a szokások megismerésében és elsajátításában,
- segítsük a baráti kapcsolatok kialakításában,
- erősítsük a problémák konszenzuson alapuló megoldását,
- a negatív viselkedési módot szándékosan ne erősítsük,
- legyünk minden helyzetben modellértékűek,
- a bevont segítő szakemberekkel konstruktív kapcsolatot tartsunk,
- a szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása, ezért olyan óvodai élet szervezése kívánatos, mely segíti a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak / együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség / és akaratának / önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat / fejlődését,
- a mindennapi munkát hassa át a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés,
- különösen használjuk ki a drámajáték, a szituációs játékok és a szerepjáték adta fejlesztési lehetőségeket.

3. 2. Egészséges életmódra nevelés

Az egészséges életmódra nevelés az egészséges életvitel igényének kialakítását, megalapozását jelenti.

Célunk egészséges, kiegyensúlyozott gyermekek nevelése.

Az egészségnevelés fő feladatainak tekintjük:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a gyermeki testi képességek (kondicionális, koordinációs képességek, téri tájékozódás képessége) fejlődésének elősegítése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása,
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel és az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása (gyógytestnevelés).

Az egészségnevelés fő feladatai nemcsak egymással vannak szoros kapcsolatban, de kihatnak a nevelés egyéb feladataira is.

Az egészségnevelést a személyiségformálás részének tekintjük.

Feladataink:

- a gyermekek gondozása egyéni szükségleteiknek és képességeiknek megfelelően,
- mozgásigényük kielégítése,
- neveljük önállóságra gyermekeinket mind a testápolás, mind az étkezés, mind az öltözködés terén,
- a különböző táplálkozási szokások ismeretében ösztönözzük a gyermekeket a változatos, számukra új ételek elfogadására, megszeretésére,
- heti vagy havi gyümölcsnap megvalósítása,
- névnapok, születésnapok ünneplésekor főként gyümölcsök-zöldségek felhasználása,
- alapozzuk meg tisztaságigényük kialakulását,
- csoportban figyeljünk az időjárásnak megfelelő, praktikus öltözködés alkalmazására,
- a gyermekek nyugodt pihenésének feltételeit teremtsük meg,
- minden nap biztosítuk gyermekek egészségének védelmét, edzettségét a szabad levegőn történő játékkal, mozgással,
- az óvodában megbetegedett gyermeket lássuk el (elkülönítés, szülő illetve orvos értesítése),
- terveink között szerepel sószoza kialakítása,
- használjuk ki a téli mozgáslehetőségeket: szánkózás, csúszkálás, hóemberépítés,
- sportnapok szervezése évente több alkalommal.

3. 3. Anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása, ösztönzése a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – a javítgatás elkerü-

lásával –az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. A természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása és a válaszok igénylése kiemelt feladata pedagógusainknak.

Az anyanyelv fejlesztése az óvodai nevelő tevékenység egészében kiemelt jelentőségű, szerves része az óvodai élet minden pillanatának. Beépül a gyermek tevékenységeibe, megnyilvánulásaiba, kapcsolataikba. Legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kielégítésének, az emberek közötti kommunikációnak. A beszéd és a gondolkodás egymással igen szoros kapcsolatban áll, ezért fejlesztése rendkívül fontos. A nevelés alapja a szeretetteljes, szóbeli közlést kiváltó légkör. Mivel minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet, mindig az család, a környezet megismeréséből kell kiindulni és a gyermek megismerésén át kell hatást kifejteni.

Az értelmi képességek - figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás - fejlődésében alap, kiinduló pont az érzékelés és észlelés megfelelő szintje. A figyelem a "tudás kapuja", tehát fejlesztése igen fontos. Az önkéntelen figyelem felkeltése csak sokszínű, érdekes eszközökkel, újszerű, meglepő ingerekkel érhető el a kisgyerekeknél. A szándékos figyelem fejlesztése is alapvető. Játék közben erőteljesen fejlődik a gyermekek megfigyelő képessége, önkéntelen és szándékos figyelme.

Az emlékezés kezdetben erősen felismerés jellegű és érzelmek által meghatározott. Szándékos emlékezet 5-6 éves kor körül figyelhető meg. Játék közben erősödnek ezek a funkciók.

A képzelet olyan képesség, amellyel a tudatban a valóság ismert elemeinek segítségével, új, akár szokatlan képeket alkotunk. Képzelet nélkül nincs elvont gondolkodás. A játék szárnyakat ad a gyerekek képzeletének, hiszen minden megtörténhet, nincsenek jelen a realitás korlátai.

Célunk, hogy az értelmi nevelés a gyermeki kíváncsisághoz és érzelmi motiváltsághoz alkalmazkodjon. Benne a célok, feladatok, tartalmak integráltan jelennek meg, s a gyermekek változatos tevékenységeiben és élethelyzetekben történő megtapasztalásban valósuljon meg.

Feladataink:

- teremtsünk szeretetteljes, nyugodt, életszerű természetes beszédhelyzeteket, amelyben a gyermek szívesen megnyilvánul, a nap folyamán bármikor adjunk lehetőséget a beszélgetésre,
- a fejlesztés mindig a gyermek élményeire, tapasztalataira épüljön,
- tervezzünk minél több, nyelvi képességeket fejlesztő játékokat, ehhez használjuk az anyanyelvi munkaközösség által összeállított segédanyagokat: Anyanyelvi fejlesztő játékok gyűjteménye, Játék a hangokkal,
- soha ne legyünk intoleránsak, a gyermeket mindig hallgassuk végig, kérdéseikre válaszoljunk, a válaszok igénylésére kiemelt hangsúlyt fektessünk,
- adjunk lehetőséget és elég időt érzelmeik megfogalmazására, reagáljunk rá,
- verbális kommunikációkat gesztusaink, mimikánk minden esetben erősítsék, kövessék,
- tegyük képessé a gyermeket arra, hogy egymást végighallgassák,
- fektessünk nagy hangsúlyt a szókincsük bővítésére,
- segítsük a gyermekek beszédhelyzeteit, kommunikációjukat,
- nagy figyelmet fordítsunk a beszédgátlás oldására, a beszédkedv felkeltésére és fenntartására, fogadjuk el a tájnyelvi fordulatokat
- ismerjük fel a beszédhibákat, kérjük szakember segítségét,

- az értelmi képességek fejlesztésének lehetősége a nap minden mozzanatában fellelhető, és ezt ismerjük fel és használjuk ki,
- gyermekeinknek sokszínű, változatos, ösztönző élményeket biztosítsunk,
- a gyerekek már meglévő tapasztalataira építve teremtsünk lehetőséget az élethelyzetekben történő alkalmazásra,
- tervezzünk minél több képességfejlesztő játékot,
- a tervezés alapja legyen a játék- és tevékenységközpontúság és az egyéni fejlettségi szint,
- részképeségbeli hiányosságok esetén további tevékenységeket, játékokat tervezzünk és biztosítsunk azok intenzív fejlődése érdekében,
- ismerjük fel az összetett részképeségbeli lemaradásokat, kérjük a Nevelési Tanácsadó vizsgálatát, vonjuk be a fejlesztő pedagógus munkatársakat (egyéni vagy mikrocsoportos fejlesztés),
- szülőkkel való együttműködés kezdeményezése, játékötletek adása.

IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei

1. Személyi feltételek

Az óvodai nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, jelenléte a nevelés egész időtartamában alapvető feltétel. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára. Eredményességünkhöz hozzájárul az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak –dajka! – összehangolt munkája. Integrált, óvodai nevelésünk, melyhez a magas színvonalú, összehangolt nevelőmunka elengedhetetlen. Minden csoportban 2 óvodapedagógus és 1 szakképzett dajka végzi a nevelőmunkát.

1.1. A pedagógus, mint kulcsszereplő

- szeresse és fogadja el a gyermeket előítéletek és feltételek nélkül,
- az egyéni eltéréseket, különbségeket értéként fogja fel, az egyediséget hangsúlyozza,
- a családokkal kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatot alakítson ki,
- legyen minden cselekedetével, megnyilvánulásával modellértékű,
- legyen empátikus, toleráns, tudja beleélni magát a gyermekek érzelmi és gondolatvilágába,
- megfelelő attitűddel, szakmai meggyőződéssel vállalja fel a vegyes összetételű csoportokban történő nevelést,
- a napi munka során összedolgozik a dajkával, egymás munkáját kiegészítik,
- tevékenységeiben mindig tükröződjön megfelelő szakmai tudás,
- legyen innovatív, szakmai megújulásra képes,
- munkájában legyen játékos, ötletes, kreatív,
- mind a szülővel, mind a gyerekekkel, mind a munkatársaival szemben legyen mindig őszinte, probléma érzékeny, segítőkész, kooperatív.

1.2. A dajka, pedagógiai asszisztens, mint a nevelőmunkát segítő pedagógiai ismeretekkel és szakismeretekkel rendelkező dolgozó

- szeresse és fogadja el a gyermeket előítéletek és feltételek nélkül,
- az egyéni eltéréseket, különbségeket értékként fogja fel, az egyediséget hangsúlyozza,
- a családokkal kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatot alakítson ki,
- legyen minden cselekedetével, megnyilvánulásával modellértékű,
- legyen empátikus, toleráns, tudja beleélni magát a gyermekek érzelmi és gondolatvilágába,
- megfelelő attitűddel, szakmai meggyőződéssel vállalja fel a vegyes összetételű csoportokban történő nevelést,
- a gyermek gondozási feladatainak ellátásában legyen önálló, segítőkész, ösztönző,
- a nap folyamán összedolgozik a pedagógussal, segít a tevékenységek előkészítésében, szervezésben, lebonyolításában,
- tevékenységeiben mindig tükröződjön megfelelő szakmai tudás,
- mind a szülővel, mind a gyerekekkel, mind a munkatársaival szemben legyen mindig őszinte, probléma érzékeny, segítőkész, kooperatív.

2. Tárgyi feltételek

Az óvoda 1981- ben épült. Jelenleg hat csoporttal, tálalókonyhával és mosodával működik. Minden csoportszobához öltöző és mosdó tartozik. A 150 férőhelyen 180 gyermeket nevelünk, a csoportlétszámok magasak, ami a nevelőmunka hatékonyságát nehezíti.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését úgy alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyerekek biztonságát, kényelmét, megfelelően testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetőség van mozgás és játékgigényük kielégítésére. A gyermekek által használt eszközök, felszereléseket számukra hozzáférhető módon helyezzük el a biztonsági előírásoknak megfelelően.

Megfelelő munkakörnyezettel segítjük a dolgozók munkáját, felkészülést. Rendelkezünk óvónői szobával, ahol pihenhetünk, felkészülhetünk, szülőket fogadhatunk, kiskönyvtárral, ahol számítógép és internet is rendelkezésre áll.

A gyermekek speciális fejlesztése a logopédiai szobában illetve a közlekedőből kialakított tornaszobában történik.

Biztosítottak a működéshez szükséges irodák.

Orvosi szobánk is van, melyet egészségügyi célokra használunk fel (szűrések, orvosi vizsgálatok, elsősegélynyújtás).

Udvarunk a gyermeklétszámnak megfelelő, teraszos kiképzésű, védett elhelyezésű, sok szülői és pályázati segítséggel nagyrészt természetes alapanyagú játékkal szereltük fel, melyek számát folyamatosan növeljük a biztonsági előírásokat szigorúan szem előtt tartva. Az udvari játékok folyamatos cseréje most már szükségessé válik.

3. Az óvodai élet megszervezése

3.1. Óvodánk napirendje

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a feltételeket a napirend és a hetirend biztosítja a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. Napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, de tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre is. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot ad gyermekinknek.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van, melynek során a nevelési feladatok a leghatékonyabban megvalósíthatóak. Ezeknek a mindennapi, bensőséges helyzeteknek –együttműködve a gondozásban résztvevő dajkával - kapcsolaterősítő, bizalom-építő, önállóság fejlődését elősegítő hatása kiemelt jelentőségű.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyerekekkel történő tevékenységek mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

A nevelés tervezését valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják, amit részletesen a Fejlődési Napló tartalmaz.

Kialakításának elvei:

- tevékenységek közötti harmonikus arányok érvényesülése,
- a játék kitüntetett szerepe, a játékidő védelme,
- a nyugodt, biztonságos óvodai élet feltételeinek kialakítása,
- a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevétele,
- rugalmasság és folyamatosság.

Óvodánkban a csoportok részben folyamatos napirenddel működnek:

IDŐTARTAM:	TEVÉKENYSÉGEK:
6. 00. -12. 00.:	Érkezés az óvodába Szabad játék, tevékenységekben megvalósuló tanulás, közben folyamatos tízórai Beszélgetőkör Játék az udvaron, mindennapos testnevelés
12. 00. -15. 00.	Ebéd, testápolási teendők Pihenés
15. 00.-17. 00.	Folyamatos uzsonna, testápolási teendők, szabad játék

3. 2. Óvodánk hetirendje

A hetirend kialakításának szempontjai:

- a hetirendben állandó helye csak a mozgásos játéknak van, mely hetente 2 alkalommal valósul meg az 6 csoportban, a tornaszobában,
- mindig szem előtt tartjuk a játék kitüntetett szerepét,
- egyéb tevékenységek tervezésénél alapvető szempont a komplexitás,
- a hetirend legyen rugalmas, de biztosítsa a tervszerűséget és a folyamatosságot és a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek megvalósítását,
- a hetirendben foglaltak rugalmasan értelmezhetőek, a gyermekek érdeklődése, motivációja vagy a körülmények változása esetén felcserélhetőek,
- segítse a nyugalmat, rendszerességet, a szokásrendszer kialakítását.

KÖTÖTT:	KÖTETLEN:	
Mozgás Mindennapos testnevelés	Vers, mese (alkalomszerűen kötött) Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Külső világ tevékeny megismerése Munka jellegű tevékenységek	komplexitás

3. 3. A fejlődés nyomon követésének dokumentumai

Munkánkat segítő kötelező dokumentumok:

Mulasztási napló:

- a gyermek személyi adatait és jelenléteit tartalmazza,
- napra készen kell vezetni.

A nevelőmunka tervezéséhez szükséges dokumentumok:

Csoportnapló:

- Tartalmazza a csoportra vonatkozó legfontosabb adatokat,
- A közösség szabály-és szokásrendszerét.
- Hetirend, napirend,
- Az éves nevelőmunka értékelése,
- A nevelési és gondozási terv:
 - háromhavonta tervezzük,
 - az egyéni fejlődési folyamatot a gyermek fejlődési naplójában elemezzük szintén 3 havonta.
- A tanulással kapcsolatos folyamatos tervező munkát **(Pedagógiai Program):**
 - a pedagógiai tervet heti bontásban, az adott időintervallumot megelőző héten készítjük el, de a téma maga több hetet is felölelhet,
 - a fő irányvonalat tekintve mindig a két óvónő egységes szemléletét tükrözze,

- a tervezés során használjuk fel az aktuális munkaközösség által elkészített segédanyagokat is,
- a tervezésben külön jelenik meg a környezeti és a matematikai tevékenységek tartalma, de megvalósítását mindig egységesen, komplexen értelmezzük,
- a tervezésnél az alapvető pedagógiai elvek mindig érvényesüljenek (fokozatosság, differenciálás, a csoport általános fejlettségi szintje, összetétele, stb..)
- alapvető szempont legyen a komplexitás,
- a terv tartalma:
 - az adott időszak témája,
 - játék, drámajáték,
 - munka jellegű tevékenység,
 - gyűjtőmunka,
 - balesetvédelem,
 - környezetvédelem,
 - mese-vers, bábozás,
 - ének, énekes játék,
 - rajzolás, mintázás, kézimunka,
 - mozgásos játék,
 - külső környezet tevékeny megismerése matematikai tartalommal.

Fejlődési napló:

Pontos és folyamatos vezetésével a gyermek fejlődésének, ütemét követve és feljegyezve tudjuk meghatározni a fejlesztésével kapcsolatos további feladatainkat. Alapul szolgál a szülő tájékoztatásához, a „Fejlődési mutatók összegzése óvodáskor végén”, illetve segíti az óvodavezető csoportban végzett ellenőrző és értékelő munkáját.

Az értékelés és elemzés legyen mindig személyre szabott, pozitív, konkrét és reális!

A fejlődési napló kitöltése és a gyerekekről készített megfigyelések lejegyzése folyamatos a nevelési év folyamán és nem kampányszerű. Elvárás, hogy egy tanévben minimum 4 bejegyzés szülessen egy gyerekről (beszoktatás után, december végén, márciusban, tanév végén).

Részei:

- A beszoktatással kapcsolatos feljegyzések,
- Óvodába érkezéskor a beszédértés, beszédhallás fejlettsége (3 éves korban),
- Anamnézis,
- DIFER mérés eredményei / 4-évesen, kimeneti mérés 6 évesen/
- Családrajz, emberrajz,
- Szociometria eredménye (kötelező decemberben és májusban),
- A gyermek fejlődési folyamatát mutató feljegyzések, melyet minden gyermekről, az óvodába lépés kezdetétől, legalább hathetenként vezetünk. /egyéni fejlődési napló, a fejlesztendő területek megjelölésével/

Ezen alapidokumentumok vezetése minden óvónő részére kötelező.

3. 4. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapfeltétele a családdal való együttműködés, melynek során a pedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A kapcsolattartás formái:

- beíratás, melynek alkalmával közvetlenül, barátságosan fogadjuk a gyermekeket és a szü-leiket, rövid ismertetőt adunk intézményünkről. Megismerkedhetnek óvodánkkal, bepil-lantást nyerhetnek a csoportok életébe, találkozhatnak az óvoda dolgozóival.
- bemutatkozó füzet ajándékozása az új gyerekek fogadásakor,
- a gyermek beszoktatása a gyermek és a szülő igényeinek megfelelően,
- szülői értekezlet, nyílt napok,
- játékos délelőtt, családi nap a szülőkkel,
- tematikus Szülői Klub,
- ünnepek,
- kirándulások,
- rendszeres napi találkozások.

Kapcsolat egyéb intézményekkel

Óvodánk kapcsolatot azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet alatt és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező. A kapcsolat-tartás és együttműködés motivációja minden esetben a gyermeket érintő problémák okainak feltárása és közös megoldása.

A kapcsolattartás színterei:

- bölcsőde: kapcsolatunk napi és rendszeres az ide járó gyermekekkel és dolgozókkal,
- az óvodák: városunkban 3 óvodai egység működik:
 - más-más programmal dolgozunk, rendezvényeinkre meghívjuk egymást,
 - a munkaközösségek munkájába is bekapcsolódunk,
- az iskolák:
 - óvónők hospitálása az első osztályokban
 - tanítók látogatása az óvodai csoportokban
 - közös szülő értekezlet az iskolába készülő gyerekek szüleivel, a leendő ta-nítókkal és az óvónőkkal,
 - iskolába menő gyerekek látogatása az első osztályokban a szülőkkel együtt,
 - évnnyitón, évvzárón való részvétel,
- kapcsolattartás a Hajdúhadházi Polgármesteri Hivatallal, valamint a Hajdúhadház Városi Önkormányzat Városgondnokságával,
- szakmai együttműködés a Hajdú-Bihar megyei Pedagógiai Szakszolgálat és Pedagógi-ai Szakmai Szolgáltató Intézet szakembereivel (gyermekek vizsgálata, szakmai to-vábbképzések),
- folyamatos együttműködés a gyermekorvosokkal és védőnővel,
- konstruktív kapcsolatot tartunk fenn a Hajdúhadházi Család- és Gyermejjóléti Köz-pont munkatársaival, és a Hajdúhadházi Rendőrkapitánysággal.

Kapcsolatot tartunk a Hajdúhadházi Roma Nemzetiségi Önkormányzattal.

Célunk, hogy a gyermekek 3 évesen rendszeresen óvodába járjanak. Ennek lehetséges módszere a szülőkkel illetve a családdal kialakított bizalomra épülő kapcsolatrendszer, egymást elfogadó és tisztelő magatartásforma, melynek megvalósításában a nemzetiségi önkormányzat tanácsait, eszközrendszerét és segítő közreműködését is igénybe vesszük.

3. 5. Gyermekvédelem az óvodában

Helyzetelemzés

Hajdúhadház Hajdú – Bihar megye egyik leghátrányosabb helyzetű kisvárosa. A közel 13 000 fős településen nincs jelentősebb ipari létesítmény, mely egyrészt oka a súlyos munkanélküliségnek, másrészt az önkormányzat gazdálkodása szempontjából is igen kedvezőtlen helyzetet teremt. Sajnos Debrecen közelsége miatt kevés az esélye annak, hogy ez a tendencia megváltozzon.

A tartós munkanélküliség főként a közel 30% -nyi roma lakosságot sújtja. A munkaképes romák majdnem 80% - a nem rendelkezik állandó munkahellyel, a többgyermekes családok jövedelemforrása az alkalmi munkából, a gyermekek után járó családi pótlékból és egyéb transzferjövedelmekből tevődik össze. Körükben a szegénység egyre szélesebb és mélyebb, a magyar és roma réteg közötti szakadék egyre áthidalhatatlanabb. A munkanélküliség legdeterminánsabb oka a képzetlenség illetve alacsony iskolai végzettség vagy a nem piacképes szakma.

E réteg kiemelkedésének alapfeltétele a megfelelő tudástőke megszerzése, mely segítségével képesek belépni a munka világába, életesélyük, társadalmi egyenlőségük nő, lehetőségük nyílik életminőségük javítására.

Mindez hasznos mind a roma mind a magyar lakosság számára. Egy értelmiségi roma réteg megjelenésével lehetővé válna a társadalmi konszenzus megvalósítása. Ebből következően a közoktatási intézmények alapvető feladata – természetesen a család támogatásával együtt – a gyermekek megfelelő nevelése és oktatása oly módon, hogy alkalmassá váljanak a továbbtanulásra. Intézményünk feladata az, hogy megfelelő nevelési programmal - a gyermek számára leghatékonyabb és legmegfelelőbb módon –közvetett segítséget nyújt az iskolai beilleszkedéshez.

Alapelvünk marad mindezek mellett a gyermek és személyiségközpontú szemléletmód, az „iskolásítás” számunkra elfogadhatatlan módszer. Pedagógiai koncepciónk középpontjában a kompetencia alapú nevelés megismerése illetve elemeinek alkalmazása áll.

Az óvodai fejlesztő program, a 20/2012. EMMI rendelet alapján a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket és a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentésére szolgáló speciális fejlesztő tevékenység megszervezése

Az óvoda a hátrányos helyzetű gyermekek számára az oktatásért felelős miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program szerint óvodai fejlesztő programot szervez. Az óvodai fejlesztő programban az a gyermek vehet részt, aki a Gyvt. 67/A. § alapján, figyelemmel a Gyvt. 161/Q. §-ában foglaltakra hátrányos helyzetűnek minősül. Az óvoda vezetője felveheti az óvodai fejlesztő programba azt a gyermeket is, aki nem hátrányos helyzetű, feltéve, hogy a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül. Az így felvehető gyermekek létszáma azonban nem haladhatja meg - tört létszám esetén felfelé kerekítve - az adott csoportba felvett, óvodai felkészítésben részt vevő gyermekek létszámának tizenöt százalékát.

Az óvodai fejlesztő program keretében - a gyermek igényéhez igazodva - biztosítja az óvoda

a) a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat,

b) a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet,

c) az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, és a gyermekek számára szolgáltatásokat biztosítanak.

Az óvodai fejlesztő program szervezésének feltétele, hogy az adott nevelési évben az óvoda, felvételi körzetében élő, óvodás korú hátrányos helyzetű gyermekeknek korcsoportonként legalább hetven százaléka részt vesz az óvodai nevelésben, továbbá az óvodában, a hátrányos helyzetű gyermekek aránya - tört létszám esetén felfelé kerekítve - eléri a tíz százalékot.

Amennyiben az óvodában, az adott feladat ellátási helyen korcsoportonként több párhuzamos csoport működik, a hátrányos helyzetű gyermekek létszámának a csoportba járó gyermekek létszámához viszonyított aránya és a párhuzamos csoport ugyanezen aránya közti eltérés nem haladhatja meg a huszonöt százalékpontot. E rendelkezést vegyes csoportok között is alkalmazni kell abban az esetben, amennyiben az adott feladat ellátási helyen több vegyes csoport működik. Vegyes csoport esetében a vegyes csoportba járó hátrányos helyzetű gyermekek aránya és az óvoda, egészében a hátrányos helyzetű gyermekek aránya közötti eltérés nem haladhatja meg - tört létszám esetén felfelé kerekítve - a huszonöt százalékpontot.

Az óvodai fejlesztő programban részt vevő gyermek - az oktatásért felelős miniszter által kiadott program szerinti egyéni fejlesztési terv alapján történő - haladását, fejlődését, továbbá az ezeket hátráltató okokat az egyéni fejlesztésben részt vevő pedagógusok legalább háromhavonta értékelik. Az értékelésre meg kell hívni a gyermek szülőjét és indokolt esetben a gyermekjóléti szolgálat, a gyámhatóság, valamint a nevelési tanácsadást végző pedagógiai szakszolgálat képviselőjét.

Az óvodai fejlesztő programot az intézmény a külön jogszabályban erre kijelölt szervezettel kötött együttműködési megállapodás alapján, a szervezet szakmai támogatásával szervezi meg. E szakmai szolgáltatás kiterjed az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §-a szerinti önkormányzati intézkedési terv közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terve elkészítésének támogatására is. A szervezet az óvodai fejlesztő program vonatkozásában a 172. § (2) bekezdésében foglaltak szerint nyújt szakmai támogatást.

Alapvető jogszabályok:

A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 67/A. §-a rendelkezik.

A gyermekek joga mindenek feletti, ezért azok tisztelete, betartása és betartatása minden dolgozónkra nézve kötelező érvényű.

Alapelveink a család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése illetve a gyermek iránti felelősség ébrentartása. A gyermekvédelmi munkát a humánus, segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti. Fő célunk a prevenció, amely során szeretnénk megakadályozni a veszélyeztetett státusz kialakulását.

A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi és intézményi hatások az érték és normaváltság valamint az ezen tényezők indukálta, egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt nő a feszültség szintje, csökken a feszültségtűrő képesség, ami a családban érezteti hatását és a leggyakrabban a gyerekeken vezetődik le. A fentiek káros hatása megjelenik az óvodában is, a gyermekek teljesítmény-, magatartás-, és kapcsolatzavarainak formájában.

Kiemelt figyelmet kell fordítanunk a *hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre* és családjaikra. Amennyiben a hátrányok halmozódnak és a család nem tud kiemelkedni helyzetéből, a gyermek halmozottan hátrányos helyzetűvé válik, ami gyakran a veszélyeztetettséghez vezet.

Az 1997. évi XXXI. tv. szerint minden gyermeknek joga van a családjában nevelkedni, még a veszélyeztetett gyermeket is csak akkor szabad elszakítani a szüleitől, ha az éppen a gyermek érdekében végképp elkerülhetetlen.

Veszélyeztetett helyzetben van az a gyermek, aki:

- a szülei vagy más, felettük hatalmat gyakorolni képes felnőttek által fizikailag bántalmazottak (szándékos brutalitás, az általános állapot veszélyeztetése),
- anyagi eszközök, gondozás, felügyelet hiánya miatt huzamosan akadályozott az életkorának megfelelő testi, értelmi, érzelmi fejlődésben,
- családjában vagy közvetlen környezetében ismétlődő, személyiséget károsító fizikai, lelki bántalmazástól, zaklatástól, erőszaktól szenved.
- családjának vagy környezetének felelőtlen, erkölcstelen, alkoholista, bűnöző életvitele, magatartása fejlődésében károsan befolyásol,
- rossz irányú neveltetése, fejlődési rendellenessége, értelmi lemaradása vagy fogyatékossága folytán környezetében egészséget károsító szokásokat sajátít el,
- családon belüli vagy kívüli szexuális visszaélés áldozata lesz.

A **veszélyeztetettség gyanúja már elegendő ok** a folyamat beindítására a gyermek biztonság érdekében. A tünetek halmozott előfordulása arra utalhat, hogy a gyermek veszélyeztetett helyzetben van.

A nevelőszülőktől óvodába kerülő gyermeket az év bármely időszakában fogadjuk.

A Gyermekvédelmi Törvény értelmében a sérült gyermek joga, hogy megfelelő képzésben részesüljön, tehát 3-tól 7 éves koráig óvodai nevelésben vehet részt. A sérültség mértékének megállapítása a Szakértői Bizottság feladata. Óvodánk gyógypedagógussal nem rendelkezik, csupán utazó gyógypedagógus segítségét vehetjük igénybe.

Az óvodai nevelésben részvételre köteles gyermekek igazolatlan hiányzása esetén feladataink

- családlátogatás a segítő szakemberrel,
- írásbeli felszólítás küldése a szülőnek 2 alkalommal,
- ha a gyermek egy nevelési évben igazolatlanul öt nevelési napnál többet mulaszt, akkor értesítés küldése a gyámhatóságnak és a Hajdúhadházi Család- és Gyermekjóléti Központnak,
- ha a gyermek igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a tíz nevelési napot, akkor tájékoztatás küldése az általános szabálysértési hatóságnak.
- ha a gyermek igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a húsz nevelési napot, haladéktalanul értesítés küldése a gyámhatóságnak.

Az igazolatlan hiányzások minimalizálása érdekében:

- Érzelemgazdag, családi óvodai légkör kialakítása
- A szülői házzal való nyitott kapcsolat
- Napi konzultáció a HHH-s gyermekek szüleivel
- A hiányzások okának folyamatos figyelemmel kísérése a óvodapedagógusok, gyermekvédelmi felelősök részéről.
- Szükség esetén családlátogatás a családsegítő, gyermekjóléti szolgálat segítségével igénybevétele.

A 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet alapján a jelzőrendszer feladatai a kialakult veszélyeztettség esetén: " a közoktatási intézmények, így különösen a nevelési-oktatási intézmény köteles hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén."

Az óvoda elsődleges jelzőrendszerként funkcionál a segítő intézmények felé.

Feladataink:

Szakmai kötelezettségünk a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában és megszüntetésében való részvétel:

- a családokkal segítő, támogató, bizalomra épülő kapcsolat kialakítása, odafigyelő, probléma érzékeny attitűd,
- befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése és az esélyegyenlőtlenségek csökkentése,
- a gyermek környezetének, családban elfoglalt helyének, háttérének megismerése,
- adjunk lehetőséget a szülőnek esetleges problémái, nehézségei megbeszélésére (tanácsadás, segítő beszélgetés),
- segítsük elő a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását,
- biztosítsuk a gyermeki jogok érvényesülését,
- ismerjük fel a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, és ha szükséges, kérjük szakember segítségét,
- kísérik figyelemmel a rendszeres óvodalátogatást, szükség esetén jelezzük a hiányzást,
- minden rendelkezésre álló eszközzel segítsük a gyermekek családban történő nevelését,
- a titoktartási kötelezettség minden családot érintő kérdésben valósuljon meg,
- szükség esetén jelzési kötelezettség a Hajdúhadházi Család és Gyermekjóléti Központ felé, az általuk rendszeresített problémajelző adatlap segítségével,
- együttműködés a segítő szakemberekkel, nyomon követés,
- a helyettes szülőkkel és a nevelőszülőkkel intenzív kapcsolatot tartunk, kiemelten figyelünk minden problémára,
- a gyermekjogi képviselővel folyamatos kapcsolatot tartunk,
- egymás munkájának támogatása,
- kötelesek vagyunk hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos, veszélyeztető magatartása esetén,
- a családon belüli erőszak gyanúját, jeleit kiemelten kezelni,
- a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek vagyunk egymással és a társintézményekkel együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni,
- a családdal kapcsolatos bejegyzések a fejlődési naplóba kerülnek.

A gyermekvédelmi feladatok az éves programunk részét képezik.

V. Az óvodai élet tevékenység formái és az óvodapedagógus feladatai

1. A játék

Szemléletünk szerint a gyermekek legfőbb joga a játékhoz való jog. A gyermekek sajátos létezési módja, lételeme a játék. Ebből adódóan kötelességünk az, hogy e jog érvényesülését a lehető legteljesebb mértékben biztosítsuk. A szabad, kreatív játék segíti a gyermekeket emberre válni és a felnőtteket embernek maradni. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítást; a játék kibontakoztatása és nem annak fejlesztése céljából hat a játékra. A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Feladatunk, hogy megfelelő csoportléggkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítsunk a különböző játékformákhoz:

- gyakorló játékokhoz,
- szimbolikus és szerepjátékokhoz (színelő-, szerep-, fantázia játék, bábozás, dramatizálás),
- alkotójátékokhoz, konstruáló játékokhoz,
- szabályjátékokhoz,
- népi játékokhoz.

Legfontosabb óvodánkban a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A szabad játékban a kompetenciával együtt dinamikusan fejlődik a gyermekek autonómiája is. A játékban folyó tanulás nem egyszerűen a tárgyak, dolgok számbavétele, feltérképezése. A játék rugalmas közvetítőterep, ahol a gyermekek – főleg ösztönök által vezérelt – belső világa és a normákkal, szabályokkal teli külvilág találkozhatnak egymással anélkül, hogy ütköznének vagy konfliktusokba bonyolódnának.

Játék közben a gyermekek leginkább önmagukat, saját pszichikus folyamataikat tanulják, sajátos technikával.

A kisgyermek egyik első játszótársa a szülő mellett az óvodapedagógus, utánozható mintát ad, segítőtve, kezdeményezővé tesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játék- és társas kapcsolatok kialakulását is.

Feladataink:

- érvényesüljön a szabad játék túlsúlya az óvodapedagógus tudatos jelenléte mellett,
- legyen jellemző ránk a tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő, támogató jelenlét,
- hassa át tevékenységünket a pedagógiai optimizmus,
- a nyugodt légkör biztosítása az elmélyült játékhoz,
- a feltételek megteremtéséhez vonjuk be a gyermekeket,
- segítsük a különböző fejlettségű gyermekek együttjátzását,
- biztosítsunk elegendő időt és helyet, megfelelő számú és minőségű eszközöket,
- teremtsünk változatos lehetőségeket, helyzeteket, ötleteket,
- a gyermek spontán élményszerzése mellett tervezzünk tudatosan is élményszerző lehetőségeket és használjuk ki a bennük rejlő nevelési-fejlesztési lehetőségeket,
- játszunk együtt a gyermekekkel, de soha ne korlátozzuk önállóságát,
- engedjünk teret a gyermeki kreativitásnak, önérvényesítésnek,

- figyeljük gyermekeinket játék közben, hiszen ebben a tevékenységben nyilvánul meg legmeghatározóbban személyisége,
- minden játékfajta megjelenésére, mélységére, minőségére tudatosan figyeljük,
- kezdeményezzünk és játsszunk együtt sok szabály-és társasjátékot,
- mindig ismerjük fel és használjuk ki a játékokban rejlő képességfejlesztő területeket,
- felszabadult, gátlásoktól mentes játékunkkal legyünk motiválóak és modellértékűek.

2. Vers, mese

Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a mondókák, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzelmi élményt adnak. A népi, a klasszikus a kortárs és a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók által alkotott irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese-képi és konkrét formában- tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatáról, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról. A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait ugyanakkor feloldást és megoldást kínál. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játék-tevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás intim állapotában eleven belső képi világot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers – és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Igen hatékony és fejlesztő hatású az irodalmi élményből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása: mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás és anyanyelvi játékok. A bábjáték és a dramatikus játék fejleszti önkifejezésüket, lehetőséget ad szerepvállalásra, önálló versmondásra.

Céljaink:

- a gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének segítése,
- pozitív személyiség jegyek megalapozása a csodákkal teli meseélmények segítségével,
- a gyermekek beleérző képességének, empátiás készségének, belső képi világának fejlesztése.

Feladataink:

- a felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása.
 - állatmesék, népmesék, mondókák, népi rigmusok, halandzsa szövegű kiolvasók, magyar és külföldi írók, költők alkotásaiból,
 - és válogatás a roma kisebbség gyermekirodalmából,
 - válogassunk a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből egyaránt,
- minden nap meséljünk vagy verseljünk a gyermekeknek,
- a tevékenység lehet kötetlen vagy kötött kezdeményezés vagy az elalvás előtti mese is,
- a nyugodt légkör, a befogadásra alkalmas környezet megvalósításához az óvónő kötelező formában is megvalósíthatja a kezdeményezést,
- a mesélésre történő ráhangolódás módja minden csoportban az egyéni arculatnak kialakított (mesepárna, mesemondó szék, stb..),
- mindig figyeljünk a gyermek érzelmeire, reakcióira, tegyük lehetővé az élmények feldolgozását, az érzelmek megfogalmazását, levezetését,

- az előadásmód legyen színes, élményt adó, tegye lehetővé az érzelmi azonosulást, ráhangolódást,
- tegyük lehetővé az eljátszást, ahhoz biztosítsuk a feltételeket,
- mindig legyen helye a spontán verselésnek, mesélésnek,
- adjunk lehetőséget a gyermeknek saját vers-és mesealkotásra,
- a drámajátékokkal adjunk lehetőséget arra, hogy a gyerekek az átélt élményeket ki-játsszák,
- a bábjátékok segítségével növeljük a gátlásosabb gyermek önbizalmát, beszédkedvét.

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Zenei nevelésünket Kodály Zoltán elvei mentén, a Forrai Katalin által kidolgozott zenei nevelés alapjaira építjük. A környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó, közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Válogatunk a klasszikus és kortárs zenei művek mellett a roma kultúrához tartozó alkotásokból is. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

A tevékenység célja:

- a közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése,
- zenei képességek fejlesztése,
- zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, kiegyensúlyozott emberré nevelés,
- egymás és más népek zenei kultúrájának, értékeinek megismerése.

Feladataink:

- a zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése,
- a tervezésben szerepeljen:
 - a gyermekek hangszálainak, mozgásának, értelmi képességének megfelelő dalanyag,
 - a zenei képességfejlesztés területe,
 - körjátékok, mondókák,
 - zenehallgatási anyag.
- a zenei anyag kiválasztásánál szem előtt tartjuk az igényességet, a csoport képességszintjét és a fokozatosság elvét,
- a gyermekek zenei képességének fejlesztését mondókákkal, gyermekdalokkal és képességfejlesztő játékokkal valósítjuk meg,
- a zenei nevelés szervezeti keretei:
 - kötetlen kezdeményezés,
 - gyermekek által kezdeményezett, alkalomszerű játékok, spontán éneklés,
 - más műveltségi területekhez kapcsolódó zenei nevelés,
- a más tevékenységet választók nem zavarhatják az éneklő gyerekeket,
- a néptánc elemei épüljenek bele a tervezésbe,
- a zenei anyagok kiválasztásában olyan műveket igyekszünk átadni, amit magunk is megfelelő szinten tudunk előadni,

- felkeltjük a gyermekek érdeklődését az értékes zene iránt, elsősorban népdalokból, más népek dalaiból válogatunk,
- az óvónő hangszeres játékát kiemelkedő jelentőségűnek tartjuk, az előben bemutatott zenélés újabb élményt és ismeretet nyújt a gyermeknek,
- akkor lesz vidám és felszabadult a gyermekek énekes játéka, ha az óvónők is örömmel énekelnek és vesznek részt a mozgásos játékban,
- a tevékenységet hassa át a kötetlenség, a felszabadult játék, a gátlásoktól mentes önfeléd éneklés.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A beszéd mellett az ábrázolás egy újfajta önkifejezési móddá, közlő nyelvvé válik. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi – plasztikai kifejező képesség, komponáló -, térbeli tájékozódó – és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény –és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A tevékenység célja:

- a gyermek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése,
- a gyermekek tér- forma- szín képzeletének gazdagítása,
- esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladataink:

- olyan térválasztás, ahol a mozgó gyermektől védett az alkotók köre,
- a tevékenységekhez a szabad játékban is legyenek meg a feltételek,
- az óvodába érkezés pillanatától tegyük lehetővé, hogy minden gyermek játszva ismerkedhessen az anyagokkal, eszközök használatával, a technikai kivitelezés lehetőségeivel,
- mikrocsoportos vagy egyéni szervezeti formában valósítsuk meg a tevékenységet,
- a természetben tett séták, kirándulások alkalmával láttassuk meg az esztétikumot,
- a kiválasztott eszközök megfelelő minőségűek és mennyiségűek legyenek,
- fokozottan figyelünk a biztonságos eszközhasználatra,
- ismertessük meg a városban található műalkotásokkal a gyerekeket (köztéri szobrok, festmények, régi és új épületek, a népi kultúra alkotásai),
- a gyermekekkel együtt munkálkodva tegyük vonzóvá, élményszerűvé a tevékenységet.

5. Mozgás

A mozgás meghatározó jelentőségű a gyermekek fejlődésében. Az óvodai élet tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek. Az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség és társra figyelés. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához. Az óvodáskorú gyermekeknek nagy a mozgásigénye, ez az egészséges lelki életnek is elengedhetetlen feltétele. A mozgás karbantartja az izmokat, ízületeket, s a vele együttjáró élettani folyamatok oldják az idegrendszer feszültségét, fáradtságát. Felfrissíti az egész szervezetet, jó közérzetet teremt, növeli a betegségekkel szembeni ellenálló képességet, állóképességet, fontos szerepe van az egészségmegőrzésben. Az egészséges életmódra nevelés egyik építőköve is. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben való tájékozódást, helyzetfelismerést, a döntést, az alkalmazkodó képességet valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A mindennapos testnevelés megvalósítása: programunk alapján heti két alkalommal a tornateremben tartunk beosztás alapján mozgásos tornát, ami mindenki számára kötelező.

A fennmaradó 3 napon mindennapos testnevelés keretében az alábbi lehetőségek közül választhatnak pedagógusaink:

- mozgásos szabályjáték a tornateremben,
- tartásjavító torna a csoportszobában,
- megfelelő idő esetén futás az udvaron.

A tevékenység célja:

- a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése,
- a gyermekek edzése, mozgásigényének kielégítése, állóképességük fejlesztése,
- aktivitásuk, mozgáskedvük fokozása; a mozgásos játék örömmel végzett tevékenység legyen,
- a szabálytudat, alkalmazkodó képesség, téri tájékozódás fejlesztése.

Feladataink:

- a mozgásos játék feladatait a tornaszobában szervezett formában heti két alkalommal valósítjuk meg,
- az egyik mindig rövidebb időtartamú, kizárólag mozgásos játékokat tartalmazó tevékenység, ezt egészíti ki egy hosszabb, csoportbontásban (3-4 évesek és 5-6- évesek) megvalósuló forma, amelyben a játékok mellett helyet kapnak a képességfejlesztő játékok, gyakorlatok, eszközök,
- a csoportbontást a magas csoportlétszám és a tornaszoba mérete indokolja,
- a tervezésben szerepeljenek:
 - mozgásos játékok,
 - természetes mozgások (járás, futás, mozgás),
 - prevenciós játékok (lábboltozat-javító gyakorlatok),
 - játékos mozgások eszközökkel (kéziszer)
 - a képességfejlesztés kiemelt területei,
- fokozottan figyeljünk a megfelelő öltözetre, gyermekek biztonságára, a balesetmentes helyzetek megteremtésére,
- differenciálás a gyerekek egyéni fejlődési üteméhez:

- a mozgás tempójában,
- a mozgások mennyiségében, a gyakorlatok számában,
- a segítségadás módjában és mértékében,
- a gyakorlatok szerkezetében, értékelésében.
- az időjárási viszonyoknak megfelelően minél több udvari mozgást és tornát tartunk,
- aktív részvételünkkel, felszabadult hangulat teremtésével fokozzuk a gyermekek mozgáskedvét, a játékosság mindvégig érvényesüljön,
- az értékelés legyen mindig személyre szabott, pozitív, motiváló hatású.

6. Külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti- emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben tartalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér -,sík – és mennyiség-szemlélete.

Céljaink:

- a gyermekek tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetről,
- természethez való pozitív viszony kialakítása valamint a természet szépségeinek megáldatása,
- a szűkebb (család, óvoda) és tágabb (település, város) hagyományainak megismertetése, tiszteletben tartása,
- a néphagyományok megismertetése, tiszteletben tartása,
- környezettudatos magatartás megalapozása,
- a környezetvédelem jelentőségének és lehetőségeinek megismertetése,
- logikus gondolkodás fejlesztése (a környezet globális felfogása, összefüggések megáldatása, ok-okozati viszony, relációk, időrendiség-időérzék, sorrendiség, gondolkodási műveletek, matematikai tapasztalatok).

Feladataink:

- a társadalmi és természeti környezet tevékeny megismertetése,
- környezetvédelemmel kapcsolatos feladatok teendők aktív beépítése a mindennapokba,
- a környezettudatos magatartás megalapozásához vonjuk be a szülőket,
- a környezet formai és mennyiségi viszonyainak közvetlen tapasztalatokra épülő megismertetése,
- a tevékenységek tervezésének irányvonala a természeti környezet változásai, az ünnepek és a természet-és a környezetvédelmi jeles napok:
 - 1) Október 4.- Állatok Világnapja,
 - 2) Március 22. - A Víz Világnapja,
 - 3) Április 22. - A Föld Napja,
 - 4) Május 28. - Madarak és Fák Napja,

5) Június 5.- Környezetvédelmi Világnap.

- teremtsünk olyan feltételeket (alkalom, idő, hely, eszköz), amelyek lehetővé teszik minél több spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására,
- minden tanévben megszervezünk egy őszi és egy tavaszi kirándulást, ahol a szülők segítségére is számítunk,
- segítsük elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- a környezeti nevelés során erősítsük a már meglévő, helyes viselkedési és udvariassági szokásokat; a spontán létrejövő illetve szándékosan kialakított szituációkban gazdagítsuk azokat,
- a megfigyelések során teremtsünk minél több olyan beszédhelyzetet, amely során a gyermek gondolatait kifejezheti,
- viselkedésünk, cselekedeteink, reakcióink minden helyzetben legyenek modellértékűek, követhető minták a gyermek számára,
- a tervezésben a matematikai tapasztalatokat, ismereteket külön feladatként fogalmazzuk meg, mert szemléletünkben mindig jelen kell lennie, de integráltan jelenik meg a meg tapasztalás a mindennapi helyzetekben, a játékban,
- alapvető szemléletünk, hogy a tervezett tevékenységeket, megfigyelési helyzeteket a gyermekek érdeklődésére, természetes kíváncsiságára, cselekvésvágyára építsük, elsődleges szempont a játékoság és az élményszerűség legyen,
- a képességfejlesztő játékok tervezésekor és megvalósításakor minden esetben a gyermek eltérő fejlettségi szintjére alapozunk, önmagához képest fejlesszük,
- a fejlesztést mikrocsoportos vagy szükség esetén egyéni formában valósítsuk meg.

7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködés és folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Tevékenységünk célja:

- fejlődjenek a munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek, tulajdonságok (pl.: kitartás, önállóság, felelősségvállalás, céltudatosság),
- a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségeket, tulajdonságokat alakítsunk ki, melyek pozitívan befolyásolják a gyermek közösségi kapcsolatát, kötelesség teljesítését, személyiségének fejlődését,
- a gyermekmunka jellegű tevékenysége önként, szívesen végzett **aktív tevékenység** legyen,

Feladataink:

- adjunk lehetőséget a gyermekeknek olyan munkák elvégzésére, amelyek fejlesztik képességeiket,
- tapasztalat útján fedezzék fel a munka hasznosságát, szükségességét és értékét,
- törekednünk kell arra, hogy a munkavégzés során tudatosodjon a gyermekben mikor játszik és mikor végez eredményt létrehozó munkát,
- mindig törekedjünk a balesetvédelmi előírások betartására,

- a gyermeknek természetes, vonzó legyen a munkába való bekapcsolódás, belső motiváció készítse őket erre,
- tanulják meg az általuk végzett munka menetét, az általuk használt eszközök helyes használatát,
- éljék át a munka örömet, az eredményért vállalt erőfeszítés szépségét és nehézségét,
- tanulják meg, hogy a munka eredményes, ha azt pontosan, alaposan, a szabályoknak megfelelően végzik, éljék meg az „én készítettem – mi készítettük” sikerélményét.

Munkafajták az óvodánkban:

- önkiszolgáló munka (saját személyükkel kapcsolatos tevékenységek),
- megbízásos munka,
- alkalmoszerű, ismétlődő munka,
- természetes és szimulált környezetben megvalósuló munka,
- kirándulásokon,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben megvalósuló munka,
- naposi munka,
- növénygondozás,
- csoporttársakkal együtt, értük végzett alkalmi megbízások.

8. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás elsődleges célja a gyermekek kompetenciáinak. A kompetencia a tudás, készség, attitűd, az adott kontextusnak megfelelően. Azaz a készségek adekvát alkalmazása különféle helyzetekben és körülmények között-magabiztosan és hatékonyan. Az attitűd tapasztalat révén szerveződött mentális és idegi készenléti állapot, mely irányító vagy dinamikus – készítető, mozgósító hatást gyakorol az egyén reagálására mindazon tárgyak és helyzetek irányában, amelyekre az attitűd vonatkozik.

Képességnek nevezzük a velünk született vagy szerzett hajlandóságokat bizonyos feladatok elvégzésére.

Készségnek nevezzük a cselekvés és tevékenység automatizált elemét, amely a tudat közvetlen ellenőrzése nélkül funkcionál.

A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a gyermek tudja, hogy mit, miért és hogyan csinál meg. Kompetencia tehát az ismeretek, készségek és attitűdök többfunkciós egysége. Kulcskompetencia: amellyel mindenkinek rendelkeznie kell ahhoz, hogy személyiségét kiteljesítse és fejleszthesse, be tudjon illeszkedni, illetve kialakuljanak és a legjobb esetben az optimális szintre fejlődjenek az elemi alapkészségek. A személyiség működését és fejlődését az alapotívumok (szokások, attitűdök, meggyőződések, magunkévá fogadott értékek és tanult értékek), alapkészségek, alapképességek és alapismeretek teszik lehetővé. Ezek képezik a személyiség alapját és alaprendszerét, melyet megfelelő szinten minden gyermeknek el kellene sajátítani. Az elemi alapkészségek a 4-8 évesekre konkretizálva a következők:

- írásmozgás-koordináció készsége (írásstanítás feltétele),
- beszédhanghallás készsége (eredményes olvasástanítás feltétele),
- relációszókincs (eredményes szóbeli kommunikáció feltétele),
- az értelmi fejlesztés feltételei:
 - elemi számolás készsége,
 - tapasztalati következtetés készsége,
 - tapasztalati összefüggés-megértés készsége,
- szocialitás készsége (szociális értékrend, szokásrend, társas viszony, erkölcsi érzék, feladatvállalás).

Sok probléma csak közvetett úton oldható meg, a meglévő ismereteink, tapasztalataink felhasználásával, következtetések és más gondolkodási műveletek alkalmazásával. Játék közben gondolják tovább a gyerekek, amit eddig megismertek a világból.

A változó környezet variabilitást és alkalmazkodóképességet követel meg, melyet a tanulás képessége biztosít. A tanulás színterét és tevékenységi formáját a játék jelenti a gyermek számára, szinte észrevétlenül tanul. A játékbeli helyzetek áttekintése elmélyült és sokszor gyors váltással járó gondolkodást, eleven fantáziaműködést kíván. Fejlődik a problémaérzékenység, a kreatív gondolkodás.

A gyermek számára a tanulás cselekvéses megtapasztalás, felismerés, keresgélés, felfedezés, rátalálás, ismerkedés, próbálgatás.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás – viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati probléma megoldása.

A tanulás formái megjelenhetnek játékban, munka jellegű tevékenység során, műveltség területi tanulás során és egyéb helyzetekben.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése is feladatunk.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Feladataink:

- a tanulást támogató környezet feltételeinek megteremtése, ahol építünk a gyermek tapasztalatára, meglévő ismereteire,
- tevékenységi vágyának, kíváncsiságának kielégítése,
- a gyermek képességeinek tudatos fejlesztése,
- a felfedezés örömeinek átéléséhez biztosítunk lehetőségeket,
- a tanulási folyamatot vagy játékot egyéni illetve mikrocsoportos formában valósítjuk meg,
- az értékelés legyen mindig személyre szabott, pozitív,
- mindig az egyéni fejlettségi szinthez tervezzünk, és mérjük az eredményt,
- a differenciálás valósuljon meg a témaegység tartalmi bontásában, időkeret differenciálásában és egyéb mennyiségi mutatók meghatározásában.

VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére (6-7 éves korra) eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez szükséges feltételek: testi-lelki és szociális érettség.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi- fogalmi gondolkodás is kialakulóban van,

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető módon, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni,
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek:

- készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi,
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfelegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A rugalmas beiskolázás illetve a fejlettség szerinti iskolakezdés megvalósítása mindig egy konszenzus eredménye, melyben részt vesz a szülő, a pedagógusok illetve a Nevelési Tanácsadó szakemberei. Döntésünket, véleményünket minden esetben a gyermek érdekeinek képviselésében hozzuk, melyek nem mindig azonosak a szülő szándékával, ebben az esetben is külső szakember segítségét kérjük.

Másik lehetőségünk a rugalmas beiskolázásra az **óvoda –iskola átmenet támogatására:**

- iskolaválasztás segítése, konzultáció a szülővel,
- a gyermekek kudarcmentes iskolakezdésének érdekében ismerjék meg leendő tanítójukat,
- vegyenek részt az iskolában játékos foglalkozásokon, a szülőkkel nyílt órákon,
- a szülők vegyenek részt a tájékoztató megbeszéléseken, a beiskolázást megelőző időszakban,
- a gyermekek fejlődésének nyomon követése az általános iskola első évében.

A fentiek tükrében, óvodánkban az alábbiakat határoztuk meg a fejlődés optimális jellemzőinek:

Érzelmi nevelés, szocializáció:

- a gyermekek érzelmileg kötődnek óvodájukhoz, csoportjukhoz, társaikhoz, a felnőttekhez,
- a gyermekek igényévé válik a viselkedés és a helyes cselekvés szabályainak betartása,
- a szabályok betartását figyelemmel kísérik, a megszegése esetén egymást figyelmeztetik,
- konfliktusaikat megegyezéssel oldják meg.

Egészséges életmódra nevelés:

- önállóan, felszólítás nélkül tudjanak mosakodni, törölközni, WC- t használni, fogat mosni, zsebkendőt használni,
- önállóan, megfelelő sorrendben tudjanak öltözködni, vetkőzni,
- a ruhadarabjaikat hajtsák össze és önállóan kössék meg cipőfűzőjüket,
- étkezésnél a szokásrendnek megfelelően esztétikusan terítsenek, biztonsággal használják az evőeszközöket,
- étkezés közben halkán beszélgessenek,
- az óvoda minden helyiségében ügyeljenek a rendre.

Játék:

- a gyermekek többsége legyen képes együttesen játszani,
- többféle tartalmas szerepjátékot játszanak, többségük képes a szerepek felosztására,
- önállóan építsenek, alkossanak, szívesen vegyenek részt szabályjátékokban, elfogadják, betartják a szabályokat, többségük képes az önálló szabály kialakítására,
- ismerjék és alkalmazzák játékuk során is a megfelelő viselkedési normákat.

Vers, mese:

- a gyermekek szívesen, alkalomszerűen ismételtessék a verseket, mondókákat,
- kezdeményezzék, igényeljék a mesehallgatást,
- szívesen meséljenek, bábozzanak, dramatizáljanak,
- jegyezzenek meg 3-10 mondókát, 3-8 verset, 2-5 mesét,
- alakuljon ki az érthető, kifejező, választékos beszédképesség.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

- 4-8 dalt biztonsággal csoportosan és egyénileg is énekeljenek és tudják elkezdni,
- képesek legyenek megkülönböztetni zenei fogalompárokat:
- magas-mély érzékeltetése,
- halk- hangos érzékeltetése,
- gyors lassú éneklés, mondókázás.
- megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától,
- ritmust, dallamot, mozgást tudjanak rögtönözni,
- egyszerű, játékos, táncos mozgásokat esztétikusan, szépen végezzék.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

- a képalakításban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket,
- a gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása,
- örül alkotásainak és a közösen elkészített kompozícióknak,
- plasztikai munkái egyéniak,
- finommotorikája kialakult (ceruzafogás, vonalvezetés),
- emberábrázolása megfelelő szintű (fej, törzs, végtagok, érzékszervek, ujjak, nyak),
- rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.

Mozgás

- az egészségesen fejlődő gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban,
- a gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése legyen egyre összerendezettebb,
- ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni,
- betartják a szabályokat, a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor,
- tudnak ütemtartással járni,
- utánzással képes gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni,
- szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni,
- tudnak helyben labdát pattogtatni,
- képesek 3-4 ütemen keresztül kézzel labdát vezetni,
- tudnak járás közben lábbal labdát vezetni.

Külső világ tevékeny megismerése (matematikai tartalommal is)

- a gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét,
- ismerjék az óvoda környékén található fontosabb közintézményeket (templomok, Posta, Rendőrség, Orvosi Rendelő, Művelődési Ház, Könyvtár, Polgármesteri Hivatal),
- ismerje és nevezze meg az alapszíneket és színárnyalatokat,

- tudja megnevezni és megmutatni a főbb testrészeket és érzékszerveket,
- ismerje és alkalmazza a gyalogos közlekedés főbb szabályait,
- ismerjék a főbb közlekedési eszközöket,
- tudatosan védje közvetlen környezetét,
- tudják felsorolni az évszakokat, ismerjék az évszakok legjellegzetesebb sajátosságait,
- ismerje a növények fejlődési és gondozási folyamatát,
- tudja néhány állat nevét, főbb jellemzőit: házi és vadon élő illetve állatkertben élő állatok,
- legyenek képesek két mennyiséget vagy méretet egymással egyenlővé tenni, vagy egy adott mennyiségnél, méretnél többet, nagyobbat, vagy kevesebbet, kisebbet létrehozni,
- képes legyen megadott vagy tetszőleges szempont szerint csoportosítani, halmazt képezni,
- legyenek képesek mennyiségi és térbeli viszonyokat létrehozni, összehasonlítani, sorbarendezeni,
- tudjanak tízes számkörben számolni, ismerjék a tö- és sorszámneveket,
- ismerjék fel a legfontosabb síkidomokat,
- értsék és helyesen használják a térbeli tájékozódás kifejezéseit, relációkat,
- képes legyen gondolatait, cselekvéseit, elemi következtetéseit verbalizálni.

Munka jellegű tevékenység

- a gyermekek szeressenek közösen dolgozni,
- többnyire önállóan, igényesen végezzék a naposi munkát,
- szívesen vállalkozzanak egyéni megbízások elvégzésére,
- a felnőttekkel együtt gondozzák a növényeket és az állatokat,
- segítsenek a kisebbeknek,
- a kialakult szokásoknak megfelelően készítsenek ajándékot egymásnak és a szülőknek,
- legyenek egyre kitartóbbak, a megkezdett munkát fejezzék be.

VII. Az óvoda ünnepei, hagyományai, programjai

Óvodánkban az ünnepeknek, rendezvényeknek évek óta kialakult szokásai, hagyományai vannak, melyeket a gyermekek jogainak tiszteletben tartásával, a szülők elvárásai alapján folyamatosan alakítunk, bővítünk:

- a gyermekek születés- és névnapjai: a csoportok szokásainak megfelelően szerveződik,
- minden nevelési év elején megbeszéljük, melyik csoport lesz egy-egy ünnep felelőse,
- októberben az "Egészséges Hét", programsorozat megszervezése a gyerekeknek és a szülőknek, mely a városi Torzsás Napokhoz igazodik,
- a Mikulásnapot óvodánként közösen és csoportonként szervezzük, a gyermekek ajándékot kapnak,
- a karácsonyi, adventi készülődés csoportonként történik, de meghitt hangulatú, közös karácsonyi ünnepséget is tartunk,
- farsangi hagyományok felelevenítése a gyerekekkel közösen, óvodai szintű vagy csoportban tartott rendezvények,
- húsvéti népszokások felelevenítése csoportonként,
- az édesanyák, édesapák, nagymamák, nagypapák köszöntése csoportonként, játékos módon,
- évzáró ünnepség keretében év közben tanult mesék, versek bemutatása a szülőknek csoportonként, valamint az iskolába menő gyermekek búcsúztatása a szülőkkel megbeszélte formában,
- a gyermeknap közös óvodai rendezvény,
- a kirándulások évszakonként, szülőkkel vagy nélkülük, a csoport szokásainak megfelelően történik,
- szülői értekezlet szeptemberben minden szülő részére,
- nyílt napok: 2-3 nap, ideje: március-április második hete, Óvoda- Iskola munkaközösség programjainak megvalósulása
- munkadélelőttök szervezése csoportonként, általában a közös rendezvények előtt,
- évente egy alkalommal látogatás a Vojtina Bábszínházba, Debrecenbe,
- évente egy alkalommal, a nagycsoportosokkal látogatás Debrecenbe, a Déri Múzeumba,
- Szülői Klub negyedévenként, melynek témája változó, ez már az első, tudatosan tervezett és megvalósított lépésünk az óvoda-iskola átmenet könnyítésére,
- a természet és környezetvédelmi világnapokhoz kapcsolódóan különböző tevékenységek, munkadélelőttök szervezése szülők meghívásával. Zöld Óvoda program megvalósítása

VIII. Az óvoda szolgáltatásai

A közoktatási törvény módosításai szerint hangsúlyozottabbá vált a szabad játék biztosítására helyezett hangsúly és a gyermek életkori sajátosságaitól idegen szolgáltatások nyújtásának tilalma. Ugyanakkor szigorú előírás, hogy az óvoda teljes nyitva tartása alatt óvodapedagógus által irányított, ellenőrzött legyen minden tevékenységforma. Megerősítést kapott az óvodapedagógus személye és szaktudása, mint az óvodai nevelés kulcsszereplője.

Nevelési időben szervezett szolgáltatás:

- logopédiai fejlesztés logopédus irányításával,
- tartásjavító torna szakirányú ismeretekkel rendelkező óvodapedagógus irányításával,
- drámajáték szakirányú ismeretekkel rendelkező óvodapedagógus irányításával,
- játékos fejlesztő tevékenység minden csoportban fejlesztő pedagógus irányításával,
- gyógypedagógiai fejlesztés szakképzett gyógypedagógus irányításával,
- református hittan délelőtt 11.00 órától az óvodában a református lelkész irányításával és egy óvodapedagógus segítségével.

IX. Az óvoda eszközjegyzéke

Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszerelésről

(a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. számú melléklete alapján)

1. ÓVODA

(a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodára vonatkozó eltérő követelmények a megjegyzésben külön feltüntetve)

I. HELYISÉGEK

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, első burkolat, megvilágítás) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

A	B	C
1. Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
		gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában is
2. csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	a csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint $2 \text{ m}^2/\text{fő}$
3. gyermekágy/fektetőtároló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) valamennyi gyermekágy tárolására alkalmas) csoportonként 1	A tornaszoba kialakítása kötelező. Amennyiben további tornaszoba kialakítása válik szükségessé, úgy a gyermekek számára aránytalan teher és többletköltség nélkül más nevelési-oktatási intézménnyel-, illetve sportolásra alkalmas létesítmény üzemeltetőjével írásban kötött megállapodás alapján is biztosítható a tornaszoba vagy tornaterem helyiség használata.
4. tornaszoba, sportszertár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben hely-

5.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ben kell kialakítani. gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában a logopédiai és az egyéni foglalkoztatókat külön kell kialakítani
6.	óvodapszichológusi helyiség	ha az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában helyben alakítandó ki. közterületen, iskolában is kialakítható, ha adott időben biztosítható a kizárólagos használat az óvoda részére
7.	játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani
8.	intézményvezetői iroda	óvoda székhelyén és azon a telephelyen, amelyen az intézményvezető-helyettes, illetve tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1	
9.	intézményvezető-helyettesi iroda	ha az óvodában intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező (székhelyen és telephelyen) 1	
10.	tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes	Ha az óvodában tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1	
11.	óvodatitkári iroda	ha az óvodában az óvodatitkár alkalmazása kötelező óvoda székhelyén 1	Ha óvodában az Nkt. alapján az óvodatitkár alkalmazása kötelezően előírt, a feladatellátáshoz szükséges hely a tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi irodával közösen is kialakítható, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi.
12.	nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A könyvtárszoba abban az esetben alakítható ki a nevelőtestületi szobával együtt, ha azt a helyiség

		mérete lehetővé teszi. A könyvtárszoba legalább 500 könyvtári dokumentum befogadására legyen alkalmas, az óvodapedagógusok felkészüléséhez.
13. általános szertár/raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
14. többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	
15. orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Az orvosi szoba kialakítása, létesítése nem kötelező, amennyiben az óvodaegészségügyi szolgálat nyilatkozata szerint a gyermekek ellátása - aránytalan teher és többletköltség nélkül a közelben található egészségügyi intézményben megoldható. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani. Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi.
16. gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen. Gyermeklétszám figyelembevételével. Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi.
17. gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 (WC - nemenként 1)	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen és ott ahol mozgáskorlátozott gyermeket nevelnek, az akadálymentes WC kialakítása is kötelező.
18. felnőtt öltöző	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagóg-

	csoportok száma több mint hat 2	gusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.
19. felnőtt mosdó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek. Alkalmazotti létszám figyelembevételével.
20. felnőtt WC helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek. A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is,
21. felnőtt zuhanyzó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.
22. mosó, vasaló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, ahol a szárító helyiség a mosó, vasaló helyiséggel együtt kialakítható.
23. szárító helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
24. felnőtt étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
25. főzőkonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
26. melegítő konyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
27. tálaló-mosogató	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
28. szárazáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
29. földesárú raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
30. éléskamra	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.

	és telephelyen) 1	ram szerint, helyben főznek.
31. karbantartó műhely	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában.
32. kerekesszék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket nevelnek.
33. ételhulladék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
34. A fogyatékoság jellege szerint a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, tervezési program többet is előírhat.		

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

A	B	C
1. 1. Csoportszoba		
2. óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült esetén kemény ágybetétek, decubitus matrac egyéni szükséglet szerint; látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén védőszegély (rács). Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, lábtartóval és ülőkével.
3. gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, lábtartóval és ülőkével.
4. gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes óvoda asztalok.
5. fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	
6. szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben	
7. játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	
8. könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	
9. élősarok állvány	gyermekcsoportonként	

	1		
10. textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	1	gyermekcsoportonként	
11. edény- és evőeszköztároló szekrény	1	gyermekcsoportonként	
12. szeméttartó	1	gyermekcsoportonként	
13. 2. Tornaszoba			
14. tornapad	2		
15. tornaszőnyeg	1		
16. bordásfal	2		
17. mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1		
18. egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához		Ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint.
19. 3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba			
20. a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök			A pedagógiai programban foglaltak szerint.
21. tükör (az asztal szélességében)	1		
22. Asztal	1		
23. Szék	2		Egy gyermek, egy felnőtt.
24. Szőnyeg	1		
25. játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1		
26. 4. óvodapszichológusi szoba	Gyermekeklétszám szerint		
27. Asztal	1		
28. Szék	4		
29. Szőnyeg	1		
30. Könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc	1		
31. 5. Játszóudvar			
32. kerti asztal	1	gyermekcsoportonként	
33. kerti pad	2	gyermekcsoportonként	
34. Babaház	1	gyermekcsoportonként	
35. udvari homokozó	1	gyermekcsoportonként	
36. Takaróháló	1	homokozónként	A homokozó használaton kívüli lefedéséhez.

	mozgáskultúrát,		
37.	mozgásfejlődést segí- tő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint	
38.	6. Intézményvezetői iroda		
39.	íróasztal és szék	1-1	
40.	tárgyalóasztal, szé- kekkel	1	
41.	Telefon	1	
42.	Fax	1	
43.	Könyvszekrény	1	
44.	Iratszekrény	1	
45.	Elektronikus adat- hordozó szekrény	1	
46.	számítógép, internet		
46.	hozzáféréssel, perifé- riákkal	1 felszerelés	
47.	számítógépasztal és szék	1-1	
48.	7. Intézményvezető-helyettesi, tagintéz- mény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda		
49.	(a felszerelések feladatellátás szerint helyez- hetők el)		
50.	íróasztal és szék	1-1	
51.	Iratszekrény	1	
52.	Telefon	1	Közös vonallal is működ- tethető.
53.	számítógépasztal és szék	1-1	
54.	számítógép, internet		
54.	hozzáféréssel, perifé- riákkal	1	
55.	8. Nevelőtestületi szoba		
56.	fiókos asztal, ami egyben eszköz előké- szítő munkaasztal is	pedagóguslétszám sze- rint 1	
57.	Szék	pedagóguslétszám sze- rint 1	
58.	könyvtári dokumen- tum	500	Az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez. Legalább ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához alkalmas legyen.
59.	Könyvszekrény	2	
60.	Fénymásoló	1	
61.	Tükör	1	
62.	9. Többcélú helyiség		
63.	tárgyalóasztal szé- kekkel	1	
64.	10. Orvosi szoba, elkülönítővel	berendezése, felszere- lése a vonatkozó jog- szabályban előírtak	Amennyiben az óvoda- egészségügyi szolgálat az óvodában megszerve-

	szerint	zett, biztosított. Gyógypedagógiai, kon- duktív pedagógiai óvo- dában, helyben biztosít- va.
65. 11. Gyermeköltöző		
66. öltözőrekesz, ruhátá- roló, fogas	gyermeklétszám figye- lembevételével	öltözőrekeszen belül elkü- lönített cipőtároló
67. Öltözőpad	gyermeklétszám figye- lembevételével	
68. 12. Gyermekmosdó, WC helyiség		
69. Törülközőtartó	gyermeklétszám figye- lembevételével	
70. Falitükör	mosdókagylónként 1	
71. rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figye- lembevételével	

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

A	B	C
1. egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám sze- rint 1	fésű, fogkefe, fogmosópohár
2. tisztálkodó felszere- lések	mosdókagylónként 1	ruhakefe, körömkefe, szappantartó
3. Fésűtartó	csoportonként 1	
4. Törülköző	felnőtt és gyermek- létszám szerint 3-3	
5. Abrosz	asztalonként 3	
6. Takaró	gyermeklétszám sze- rint 1	
7. ágyneműhuzat, lepe- dő	gyermeklétszám sze- rint 3-3	

IV. A FELNÖTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

A	B	C
1. szennyes ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telep- helyen) 1	
2. mosott ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telep- helyen) 1	
3. Mosógép	óvodánként (székhelyen és telep- helyen) 1	ha a mosás helyben törté- nik
4. Centrifuga	óvodánként (székhelyen és telep- helyen) 1	ha a mosás helyben törté- nik
5. Vasaló	óvodánként (székhelyen és telep-	

	helyen) 1 óvodánként	
6. Vasalóállvány	(székhelyen és telep- helyen) 1 óvodánként	
7. Szárítóállvány	(székhelyen és telep- helyen) 1 óvodánként	
8. Takarítóeszközök	(székhelyen és telep- helyen) 1 óvodánként	
9. kerti munkaeszközök, szerszámok	(székhelyen és telep- helyen) 1-1	ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna
10. Hűtőgép	óvodánként 1	
11. Porszívó	óvodánként 1	

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

A	B	C
1. 1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtanként) különbféle játékfor- mák (mozgásos játé- kok, gyakorló, szim- bolikus, szerepjáté- kok, építő-konstruáló játékok, szabályjáté- kok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segí- tő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%- ának megfelelő meny- nyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
3. ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám fi- gyelembevételével	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
4. az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám fi- gyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
5. értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%- ának megfelelő meny- nyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
6. ábrázoló tevékenysé- get fejlesztő eszkö- zök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám fi- gyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
7. a természeti-emberi- tárgyi környezet megismerését előse-	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám fi- gyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint

	gító eszközök, anyagok	
9.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben
10.	2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök	
11.	Televízió	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1
12.	magnetofon/CD lejátszó/hangfalak	három csoportonként 1
13.	diavetítő vagy projektor	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1
14.	Vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1
15.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 az óvoda pedagógiai programja szerint
16.	hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben az óvoda pedagógiai programja szerint
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint
18.	projektor vagy írásvetítő	1

VI. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	C
1.	1. Beszédfogyatékosok		
2.	tükör 120 X 180 cm	csoportonként 1	
3.	logopédiai alapkészlet	csoportonként 1	
4.	2. Hallási fogyatékosok		
5.	Dallamíró	csoportonként 1	
6.	hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a

		gyermek szám nem éri el a tizenhármát, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
7.	vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, gyermeklétszám szerint 1 vevő készülék	
8.	a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő óvodánként kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el, és a gyermekek száma nem éri el a tizenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
9.	nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el, és a gyermekek száma nem éri el a tizenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
10.	szurdologopédiai eszközök csoportonként 1	
11.	3. Látási fogyatékosok	
12.	Olvasótelevízió gyermeklétszám figyelembevételével	gyengénlátók, aliglátók számára
13.	hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	gyermeklétszám szerint 1

VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

A	B	C
1. étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	amennyiben étel kiosztása folyik
2. Elsősegélyláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	a közegészségügyi előírások szerint
3. gyógyszerszekrény	óvodánként	a közegészségügyi előírások szerint

	(zárható)	(székhelyen és telep- sok szerint helyen) 1
	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	
4.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint
5.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint
6.	tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint

X. Legitimációs záradék

Az óvoda helyi nevelési programját az óvoda nevelőtestülete készítette.

Dátum: 2016. március. 17.

Kulcsai Kálmán Katalin
Óvodavezető aláírása

Az óvodában működő szülői szervezet a helyi nevelési programban foglaltakkal kapcsolatban - jogszabályban meghatározott jogaival élve - véleményt alkotott. (Jegyzőkönyv mellékelve)

Dátum: 2016. március. 17.

Mohi Terence
Szülői szervezet elnökének aláírása

Az óvoda nevelőtestülete a módosított helyi nevelési programot az 59/2016. (6.) számú határozatával elfogadta.

(Jegyzőkönyv mellékelve)

Dátum: 2016. március. 17.

[Signature]
A nevelőtestület nevében

Az **Aranykapu Óvoda Helyi Nevelési Programját** jóváhagyta:

Dátum: 2016. március. 18.

Kulcsai Kálmán Katalin
Óvodavezető neve, aláírása

Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testülete az **Aranykapu Óvoda Helyi Nevelési Programját** a számú határozatával elfogadta.

Dátum:

A fenntartó önkormányzat nevében

XI. Irodalomjegyzék

Aranykapu Helyi Nevelési Program

Becsy Bertalan Sarolta – Kunos Andrásné: Az óvodai testnevelés mozgásrendszere és feldolgozása

Nagy József-Józsa Krisztián-Vidákovich Tibor- Fazekasné Fenyvesi Margit (2004): DIFER Programcsomag, Mozaik Kiadó

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel

Lépésről-lépésre: Óvodafejlesztő program

Pereszlényi Éva: HOP. szakmai feltételrendszere

Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével

Kovács György- Bakosi Éva (2003): Játék az óvodában, Didakt Kft

Kovács György-Bakosi Éva (2005): Játékpedagógiai ismeretek, Center- Print Kft.,

Hoffman Rózsa: Az iskolaigazgató

Mályva program és gyakorlat
Volán Humán Oktatási és Szolgáltató RT. , 1998.

Óvónők Kincsestára 1.-2.-3.
Módszertani kézikönyv
Raabe Kiadó

Komplex Prevenció Óvodai Program
Szerk.: Porkolábné dr. Balogh Katalin
Volán Humán Oktatási és Szolgáltató RT., 1999.

A fedőlap Szabó Hajnalka 6 éves óvodás munkája.